

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-05-10

Diarienummer N043-0096/23 och
N043-0063/23

Handläggare

Sofie Brolin

Telefon: 031-365 09 43

E-post: sofie.brolin@dm.goteborg.se

Svar till stadsrevisionen efter granskning 2023 samt efter särskild granskning av Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering

Förslag till beslut

I nämnden för demokrati och medborgarservice

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice godkänner förvaltningens förslag till yttrande över stadsrevisionens rekommendation i revisionsredogörelsen "Nämnden för demokrati och medborgarservice – granskning av verksamhetsåret 2023" samt i revisionsrapport "Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering"
2. Nämnden för demokrati och medborgarservice skickar förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsrevisionen.
3. Nämnden för demokrati och medborgarservice förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Stadsrevisionen granskade nämndens verksamhet under 2023 och lämnade den 20 mars 2024 sina iakttagelser och bedömningar i en revisionsredogörelse till nämnden.

Stadsrevisionen har under år 2023 genomfört en särskild granskning av Göteborgs stads arbete med våldsbejakande extremism och radikalisering. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna bedriver ett ändamålsenligt arbete. Revisionsrapporten inkom till nämnden 2024-02-07.

Stadsrevisionen lämnar i båda sina underlag en rekommendation till nämnden för demokrati och medborgarservice gällande följsamhet till riktlinjerna om våldsbejakande extremism och radikalisering. Stadsrevisionen begärde svar i båda ärendena om vilka åtgärder nämnden gjort eller planerar att göra utifrån den rekommendation revisionen lämnade. Då rekommendationen är samma i båda rapporterna behandlas begäran om yttrande i detta gemensamma ärende.

Rekommendation handlar om att nämnden ska identifiera vilka kunskapsbehov rörande våldsbejakande extremism och radikalisering som finns inom den egna organisationen samt upprätta en utbildningsplan för att tillgodose behovet.

Svar ska lämnas till stadsrevisionen senast den 21 juni 2024.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utbildningarna som ska genomföras hålls i regi av stadsledningskontoret. Nuvarande bedömning är att utbildningarna kan genomföras inom ordinarie ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Genom att nämnden för demokrati och medborgarservice grunduppdrag, det proaktiva demokratiuppdraget kan nämnden säkerställa spridning av information om demokrati som samhällsform och bistå till att de mänskliga rättigheterna värnas, helt i linje med det särskilda ansvar som nämnden fått i riktlinjen. Genom de kunskapshöjande insatserna kan också nämnden bistå i det förebyggande arbetet kring våldsbejakande extremism.

Samverkan

Information har lämnat i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 12 juni 2024.

Bilagor

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice – granskning av verksamhetsåret 2023
2. Revisionsrapport "Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering"
3. Göteborgs Stads riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering
4. Utbildningsplan demokrati och medborgarservice

Ärendet

Stadsrevisionen granskade nämndens verksamhet under 2023 och lämnade den 20 mars 2024 sina iakttagelser och bedömningar i en revisionsredogörelse till nämnden.

Stadsrevisionen har under år 2023 genomfört en särskild granskning av Göteborgs stads arbete med våldsbejakande extremism och radikaliserings. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna bedriver ett ändamålsenligt arbete. Revisionsrapporten inkom till nämnden 2024-02-07

Stadsrevisionen lämnar i båda sina underlag samma rekommendation till nämnden för demokrati och medborgarservice.

Nämnden för demokrati och medborgarservice rekommenderas att identifiera vilka kunskapsbehov rörande våldsbejakande extremism och radikaliserings som finns inom den egna organisationen samt upprätta en utbildningsplan för att tillgodose behovet.

Begäran om yttrande för båda ärendena behandlas därför i detta gemensamma ärende. Svar ska lämnas till stadsrevisionen senast den 21 juni 2024 för båda ärendena.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog 2021-11-25, §24, Göteborgs Stads riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings. Riktlinjen är ett av flera styrdokument inom ramen för stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Syftet med Göteborgs stads riktlinje mot våldsbejakande extremism är att nämnder och bolagsstyrelser ska ha en god förmåga i arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings. Riktlinjen förtydligar nämnders och bolagsstyrelserns roller och ansvar samt vilka funktioner och vilken förmåga som krävs i arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings.

Nämndens har i riktlinjen fått två särskilda ansvar tilldelat till sig;

- att inom ramen för sitt proaktiva demokratiuppdrag sprida information om demokratin som samhällsform och grundläggande mänskliga rättigheter
- att identifiera yrkeskategorier inom den egna verksamheten som ska erbjudas fördjupad kunskap inom sakområdet våldsbejakande extremism och radikaliserings samt upprätta en utbildningsplan för detta.

Om våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt eller politiskt mål. Det kan tex röra sig om att med våld hindra andras demonstrations- och åsiktsfrihet, hot och våld mot meningsmotståndare eller hatbrott. Enligt Säkerhetspolisens bedömningar (2020) finns det i huvudsak tre verkamma våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige.

- Den högerextrema miljön, tidigare kallad vit makt-miljön.
- Den vänsterextrema miljön, tidigare kallad autonoma miljön.
- Den våldsbejakande islamistiska miljön.

Utöver det finns det ensamagerande extremister som motiveras och inspireras till våldshandlingar av olika ideologier. Dessa individer behöver inte nödvändigtvis tillhöra nämnda grupper eller nätverk.

För att kunna arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism är det enligt Socialstyrelsen viktigt med kunskap om vad våldsbejakande extremism är, hur det kan yttra sig och hur det kan upptäckas.

Granskningen

Stadsrevisionen har under 2023 genomfört en särskild granskning av Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism. Granskningen har omfattat kommunstyrelsen, socialnämnderna Centrum och Nordost, grundskolenämnden, utbildningsnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna bedriver ett ändamålsenligt arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering.

Stadsrevisionen har vid granskningen konstaterat att nämnden för demokrati och medborgarservice inte har identifierat vilka kunskapsbehov om våldsbejakande extremism och radikalisering som finns i organisationerna eller upprättat de utbildningsplaner som krävs för att tillgodose behoven.

Utifrån granskningen lämnar revisionen följande rekommendationer:

Nämnden för demokrati och medborgarservice rekommenderas att identifiera vilka kunskapsbehov rörande våldsbejakande extremism och radikalisering som finns inom den egna organisationen samt upprätta en utbildningsplan för att tillgodose behovet.

Förvaltningens bedömning

Genomförda och planerade åtgärder utifrån rekommendationen

Förvaltningen är enig med stadsrevisionen om att nämnden ska identifiera vilka kunskapsbehov som finns inom organisationen och upprätta utbildningsplan för dessa för att uppfylla kraven i riktlinjen. I arbetet med att identifiera medarbetare, utbildningsbehov samt upprätta utbildningsplan har förvaltningen fått stöd av stadsledningskontorets särskilda funktion i arbetet mot våldsbejakande extremism. Det är även denna funktion som arbetar med att ta fram kunskapsmaterial för Göteborgs Stad samt genomför utbildningarna.

Identifiera berörda medarbetare

Förvaltningen har under hösten 2023 genomfört en kartläggning över medarbetare som kan ha kunskapsbehov inom området. Identifieringen har gjorts utifrån möjligheterna att i enlighet med nämndens grunduppdrag, kunna ge stöd i ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och utifrån nämndens proaktiva demokratiuppdrag.

Detta berör medarbetare som arbetar och möter invånare direkt i ett personligt möte så som medborgarkontoren, Romano Center i Väst samt rådgivare inom budget och skuld. Men även, utifrån dialog med stadsledningskontoret, planeringsledare demokrati, samt de medarbetare som hanterar Göteborgs Stads eller förvaltningens sociala medier för att kunna bemöta desinformation och propaganda i kommentarsfält. Utöver dessa yrkeskategorier har säkerhetschef identifierats som en annan prioriterad funktion som behöver fördjupade kunskaper enligt Göteborgs Stads riktlinje mot våldsbejakande extremism och radikalisering.

Upprättat utbildningsplan

För att få fördjupad information om verksamheternas risker, kunskapsnivåer och kunskapsbehov har frågan lyfts på avdelningarnas ledningsgrupper och en kompletterande enkät skickades ut till samtliga chefer under april 2024. Utifrån detta har en utbildningsplan tagits fram, se bilaga 3. Utbildningsplanen gäller för åren 2024–2025. Utbildningsplanen kommer löpande uppdateras utifrån kunskapsbehov framåt samt om verksamheterna inom ramen för riskhanteringen identifierar nya behov.

Under senhösten 2024 kommer en digital utbildning att lanseras av stadsledningskontoret som möjliggör för fler att ta del av utbildningen vilket planeras för under år 2025 enligt utbildningsplanen.

Genomförandet av utbildningarna bedöms i nuläget inte medföra ökade kostnader för förvaltningen utan kan hanteras inom ordinarie ram.

Eva Englund

Förvaltningsdirektör